

6951 Tr.

Warszawa, dn. 7 kwietnia 1921 r.

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Nr. 15241 /II. /B.W./4

Do

Adjutantury Generalnej
Belweder.

9 KWC.1921

W załączeniu przedkłada się do wiadomości raport
Delegata Nacz.Dow.W.P. w Estonji Nr.214 z dnia 15.III.21.
o opinii prasy estońskiej w sprawie "Związku państw bałtyckich".
Załącznik 1.-

W z. Szefa Biura Wywiadowczego

Otrzymują:

1. Adjutantura Generalna
2. M.S.Z. przez Ofic.Łączn.
3. Ew.6 z.z.a.do B.W.4

Duch
Mjr.Szt.Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA
L: Dz. 6951 Tr. dnia 8 /IV/ 19 21 r.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

222

SPRAWA " Z W I Ą Z K U P A N S T W B A Ł T Y C K I C H "
W OPINJI I PRASIE ESTONSKIEJ .

Uroczysty obchód Trzeciej Rocznicy Niepodległości Estonji, na który zjechali się licznie przedstawiciele Rządów i Parlamentów: finlandzkiego, letewskiego, litewskiego, oraz przedstawiciele Nasi-pośleży Rządowi i prasie estonskiej do ponownego peruszenia sprawy utworzenia ZWIĄZKU PANSTW BAŁTYCKICH.

Dla nas oczywiście najciekawszą jest opinja partyj rządzących, wyrazicielami których są między innymi "WABA MAA" i "PAEVALEHT", organ partji narodowej.

Jeszcze przed Zjazdem d. 10 lutego organ partji pracy "WABA MAA" zamiescił artykuł, w którym wskazywał, że obecnie po uznaniu Estonji "DE JURE" najważniejszą pracą, jaka czeka Estonję, jest doprowadzenie do konkretnych rezultatów sprawy utworzenia " ZWIĄZKU ", któryby zabezpieczył Estonję i inne państwa nadbałtyckie przed niebezpieczeństwem grożącym im stale ze Wschodu.

W następnych artykułach "WABA MAA" wskazuje, że sprawa utworzenia "ZWIĄZKU P.B." była stale punktem centralnym polityki zagranicznej Państw Nadbałtyckich. Zdaniem "WABA MAA" do "ZWIĄZKU" powinny przystąpić również Państwa Skandynawskie, ~~Rezerwa~~ Rezerwą w tej sprawie Państw Skandynawskich należy tłumaczyć niewyjaśnioną, wówczas sytuacją międzynarodową nowopowstałych jednostek państwowych. Obecnie warunki te uległy znacznej zmianie. Sprawa utworzenia "ZWIĄZKU P.B." staje się coraz bardziej realną i do czasu, zanim uregulują się sprawy sporne finlandzko-szwedzkie, oraz polsko-litewskie, -FINLANDJA, ESTONJA i LOTWA mogłyby już obecnie utworzyć "ZWIĄZEK", do którego w najbliższej przyszłości przystąpiła reszta Państw zainteresowanych.

W dniu Rocznicy Niepodległości organ partji pracy udzielił miejsca jednemu z litewskich publicystów, który w artykole poświęconym sprawie "ZWIĄZKU" wskazywał, że Związek taki łącząc Państwa Nadbałtyckie musi być oparty na obronie wspólnych interesów, którym zagrażają w równej mierze ROSJA, jak i POLSKA. W artykule tym litewski publicysta chciał przekonać opinię estonską o szkodliwości Związku z POLSKĄ, podkreślając jednocześnie, że niebezpieczeństwo rosyjskie nie jest tak wielkie, a zniknie ono zupełnie, jeżeli LITWA, LOTWA i ESTONJA "udzielią ROSJI swobodnego dostępu do morza".

"PAEVALEHT" uważa obecny moment za najwyższy czas przystąpienia do stworzenia "ZWIĄZKU P.B." i w paru artykułach podkreśla konieczność porozumienia się w tej sprawie ESTONJI, FINLANDJI i LOTWY.

Organ byłego Premiera T O N I S S O N A "POSTUPEN z dnia 13 lutego, 1924

wiając zblizenie POLSKO-FRANCUSKIE i wskazując na to, że FRANCJA podtrzymuje utworzenie "ZWIĄZKU PANSTW BAŁTYCKICH" w tym celu, by "ZWIĄZEK" ten pod wpływem POLSKI, jako najsilniejszego Państwa Związkowego poparł dążenia FRANCJI do osiągnięcia hegemonji na kontynencie - podkreśla, że POLSKA, jako największe z Państw Nadbałtyckich, wejdzie do Związku jako najważniejszy członek tegoż, nie może być jednak nigdy mowy o tem, by mogła Ona korzystać ze specjalnych wpływów i przywilejów w ogólnej polityce przyszłego "ZWIĄZKU" i podporządkować interesy tych Państw fantastycznym projektem FRANCJI.

W innym artykule organ TONISSONA przychodzi do wniosku, iż nieczekając na uregulowanie spraw litewsko-polskich, należy przystąpić do urzeczywistnienia "ZWIĄZKU P.B." łącząc się obecnie z FINLANDJĄ i LOTWĄ.

Opinię SOCJALDEMOKRATÓW w tej sprawie streszczył artykuł soc. dem. lotewskiego S E L M E N S A zamieszczony w estonskim organie ESDECKIM. Socjaliści podkreślając konieczność utworzenia ZWIĄZKU pomiędzy FINLANDJĄ, ESTONJĄ, LOTWĄ i LITWĄ, wypowiadają się stanowczo przeciw dopuszczeniu do "ZWIĄZKU" POLSKI, która jak twierdzą, swoją polityką imperjalistyczną, może tylko wciągnąć PANSTWA NADBAŁTYCKIE w niepotrzebne konflikty będąc ze wszech stron otoczona wrogami.

Jak widzimy z powyższego, opinia prasy estonskiej podkreślając zgodnie konieczność utworzenia "ZWIĄZKU P.B." odnosi się do udziału w tym ZWIĄZKU POLSKI nie tylko dość chłodną, bardzo wielu zastrzeżeniami, lecz nawet pewną część społeczeństwa w sprawie tej w stosunku do Nas zajmuje stanowisko wręcz wrogie. Wysiłki czynione czas dłuższy przez Naszą dyplomację w kierunku związania PANSTW NADBAŁTYCKICH odniosły ten skutek, że n.p. ESTONCZYCY pojmują teraz doskonale, iż zabezpieczyć się od WSCHODU mogą jedynie przez stworzenie odpowiedniej siły wchodzącej w ścisły kontakt ze swymi sąsiadami nadbałtyckimi. Niemniej jednak intrygi LITWINÓW, a ostatnio nawet LOTYSZÓW, potrafiły oddziaływać na opinię prasy estonskiej w ten sposób, że zaczęto już coraz częściej podkreślać możliwość tworzenia takiego "ZWIĄZKU" bez udziału POLSKI.

Konferencje, jakie w tej sprawie odbyły się podczas Zjazdu dn. 28. lutego i udział w nich Naszego Przedstawiciela sytuację Naszą, nieco poprawiły. Przedstawiciel Rządu Estonskiego zaznaczył, że "ZWIĄZKU P. B. bez POLSKI nie wyobraża sobie, udział POLSKI w "ZWIĄZKU" uważa za konieczny.

Stanowisko zajęte przez Przedstawiciela Estonskiego jest wyrazem stanowiska, jakie zajmuje w tej sprawie Rząd obecny. Czy jednak stanowisko Rządu pod presją opinii prasy i tych, którzy ją urabiają, nie ulegnie zmianie na Naszą, nie korzystać, przewidzieć trudno.

To jest jednak zupełnie pewnem, że w sprawie "ZWIĄZKU P. B." prasa uległa całkowicie polityce ANGIELSKIEJ.- Charakterystycznym jest, że zwłenniocy polityki

angielskiej zachowujący w stosunku do Nas dużą rezerwę. P.P. H O L S T I ,
P I I P i M E J E R O W I C Z są Ministrami Spraw Zagranicznych F I N L A N -
D J I, E S T O N J I i L O T W Y .- I jeżeli obecnie porównamy dwie koncepcje
"ZWIĄZKU P. B" - FRANCUSKĄ, z silną, POLSKĄ na czele i przeciwstawiającą się
jej koncepcję ANGIELSKĄ "ZWIĄZKU P.B" bez POLSKI, to przyznać musimy że an-
gielskie wpływy posiadają w ESTONJI znaczną przewagę.

Polityce ANGIELSKIEJ z Naszej strony nic się nie przeciwstawia.

Wnioski jakie wywnioskowałem z przytoczonej powyżej opinii prasy estonskiej nie
są podzielane przez POSELSTWO NASZE, które uważa, że rezerwa zachowana częściowo
przez tutejszą prasę w stosunku do NAS jest jedynie czasową i zniknie z chwilą
zawarcia pokoju z bolszewikami, jak również z momentem uregulowania sporu POLSKO-
LITEWSKIEGO.

Niemniej jednak załączony poniżej komunikat Rygskiej Agencji Prasowej, za-
mieszczony w tutejszych piśmiech Estonskich i Rosyjskich, nie jest zgodny z istot-
nym stanem rzeczy.

БАЛТИЙСКИЙ СОЮЗЪ.

Рижская агентура польской печати
сообщает: нашими представителями во
время пребывания в Ревель было уста-
новлено, что эстонское общественное
мнѣніе горячо требуетъ учрежденія та-
кого балтійскаго союза, куда входили
бы все тѣ государства, которыя при-
няли участие в Бальдерлинггофской кон-
ференціи. Такого мнѣнія придерживается
вся эстонская печать, безъ различія по
литическаго направленія. В то же время
и эстонскій представитель на дипломати-
ческомъ банкете объяснял, что балтій-
скій союзъ безъ Польши невозможенъ.
Это свидѣтельствуетъ о полномъ согла-
сіи взглядовъ эстонскаго правительства
и общественнаго мнѣнія а о политической
дальновидности эстонскаго народа.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

K. Abramowicz
Dr. Nac. Dow. Nac. Pol.
W 95/10/11

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

225

Smęd. konferencje, białych, w dn. 28 II. Cate
prze. establika ber. wniocy kseruclor wyprawadaly
ty sa lurgitorem ber. folia, i ty wniocy, i e. jedne
z prau, jak np. ozary party, uawdory, Waba
owar ozary "Tinnonua" fortimas
Maa "Paetaleht" (widiat, murtlowu fryst-
preire kawdoo polsk. jar. loby w pryncipia
sai mne jar. ozary party fracy; ozary socjal-
deuobrawa ~~tyfole~~ me. cke, wyob. polsk.
ozary party fracy ^{i wyprawadawam} idu. tal. clabeta, i wystaw
murtlowu uicbey, cewitko frystoye palu
wiskie lit. ruyphie. ~~fo konferencje~~
~~offroye frany. coboloret uicstko, ab. ure~~
wrele. Ozary to uicstocia dwerdy, i e
folska bynie uapilurymem paubrowem ~~u~~
Dwerdy, ale ~~uicstocia dlaty~~ uicstocia uic
ualey, i e. dawai pryncipia, bowrem u
folska, i e. frany. Kwa & uicstocia
uicstocia. nescuicstocia, i uicstocia
uicstocia. Kcaty frany. Wtdai
uicstocia uicstocia. uicstocia uicstocia

STUBSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

STUBSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

~~23 230~~
3 846

4 245
8 842
5 093
254
167
210
533
393
543
2 474
412
395
475
548
78
140
150
227
293
416
213
343
337
267
105
861
144

3 292
6 641
226
020
025
014
029
168
048
015
030
031
032
031
77
006
124
084
083
028
062
011
045
085
002
011
064

9

23 230
1000
5723
5170
5042
3 296
496
5769
7 572
105
546
24 979
2 545
608
1 906
6 335
33 082
555
98
551
93
243
219
86
220
188
149
221
179
172
172
408
508
31
265
531
447
043
497
418
076
186
637

115.317

3 846
428
2919
4043
4224
3037
329
4510
1452
0084
325
6.585
2246
523
1279
5845
8803
150
59
424
70
237
35
76
32
018
57
004
012
034
143
047
186
21
035
064
013
009
128
047
058
003
038

52.239

16

20

15

2

2